

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. O.**, zastoupeného Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem, se sídlem Ječná 7/548, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 11. 2014, č. j. x, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Ad 43/2014 – 22,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Ad 43/2014 – 22, **se zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 4. 11. 2014, č. j. x, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6292 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Pavla Čížinského, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, ročník x, středoškolsky vzdělán, byl od roku 2006 opakovaně ošetřován pro psychické a somatické potíže pod různými obrazy (depresivní porucha chování, anorexie, psychosomatické potíže, ataky úzkostných stavů, generalizovaná úzkostná porucha, sociální fobie, únavový syndrom aj.) i pro další onemocnění, např. vadné držení těla, projevy astma či alergie. Ve správním řízení byla řešena otázka důvodnosti jeho žádosti o přiznání invalidního důchodu ze dne 5. 2. 2014.

[2] Žalovaná nejprve rozhodnutím ze dne 15. 4. 2014 žádost zamítla, neboť podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 27. 3. 2014 poklesla žalobcova pracovní schopnost z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pouze o 10 %. Na základě námitek žalobce původní zamítavé rozhodnutí v rámci autoremedury změnila rozhodnutím ze dne 11. 7. 2014, č. j. x (dále jen „správní rozhodnutí prvního stupně“), tak, že žalobci přiznala invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ode dne 10. 2. 2014.

[3] Proti správnímu rozhodnutí prvního stupně podal žalobce námitky, neboť nesouhlasil s tím, že mu byl invalidní důchod přiznán teprve od 10. 2. 2014. Den vzniku invalidity byl dle žalobce nepřipustně ztotožněn se dnem vyšetření MUDr. Z., při kterém byla jeho invalidita třetího stupně zjištěna. Zdravotní posudek, o němž se závěry správního rozhodnutí prvního stupně opíraly, navíc nesplňoval požadavky srozumitelnosti, úplnosti a přesvědčivosti.

[4] V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná námitky zamítla s tím, že lékařským posudkem (vyhotoveným pro účely námitkového řízení) bylo potvrzeno, že určité zdravotní potíže se u žalobce objevovaly již ve věku 15 let, jeho zdravotní stav v době studia na střední škole byl kolísavý, nicméně žalobce byl schopen v rámci studia absolvovat zahraniční stáž a studium ukončit; míra poklesu jeho pracovní schopnosti před věkem 18 let však nedosahovala 70 %. Lékař stvrdil vznik invalidity třetího stupně ke dni 10. 2. 2014, avšak konstatoval, že i k tomuto datu jsou kritéria naplněna hraničně. Žalovaná tudíž shledala, že správní rozhodnutí prvního stupně je v souladu s právními předpisy a správné; provedla pouze opravu písařské chyby.

[5] Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojil žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Zdůraznil, že ve svých námitkách proti správnímu rozhodnutí prvního stupně nerozporoval posouzení stupně invalidity, nýbrž datum vzniku nároku na invalidní důchod. Žalobce požadoval přiznání nároku zpětně do období studia na střední škole, tj. do období roku 2007. Argumentaci žalované, podle které nebylo prokázáno, že by se žalobcův dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav datoval zpětně do roku 2007, pokládal za nesprávnou. Skutečnost, že byl schopen studovat na střední škole, dle názoru žalobce neprokazuje, že pokles jeho pracovní schopnosti nemohl odpovídat úrovni plné invalidity (resp. invalidity třetího stupně). Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu navíc nelze bez dalšího ztotožňovat datum vzniku invalidity se dnem vyšetření, při kterém byla invalidita zjištěna, když je stejně jako v jeho případě jasné, že se nemoc objevila dříve. Žalobce měl za to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného a nesprávně zhodnoceného skutkového stavu.

[6] Pro účely řízení před městským soudem vypracovala Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) na žádost soudu zdravotní posudek ze dne 25. 3. 2015, ze kterého plyne, že žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidní ve třetím stupni, ale jednalo se u něj o invaliditu druhého stupně. Žalobcova pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, nedosahovala však více než 69 %. Posudková komise také uvedla, že zdravotní stav žalobce je dlouhodobě nepříznivý, a to s vysokou pravděpodobností již od 25. 10. 2007.

[7] Městský soud následně v záhlaví uvedeném rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) žalobu zamítl. Předně konstatoval, že zdravotní stav žalobce se posuzuje ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Kromě toho byl městský soud vázán uplatněnými žalobními body, které při svém rozhodování nemohl překročit. Proto se zabýval pouze tím, zda žalobcova invalidita třetího stupně vznikla před dnem 10. 2. 2014. S ohledem na závěry posudkové komise musel

pokračování

uzavřít, že nebylo prokázáno, že žalobce byl před rozhodným dnem invalidním ve třetím stupni. Odkazoval-li žalobce během soudního řízení na tu část zdravotního posudku ze dne 25. 3. 2015, v níž se podává, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav u něho trvá s vysokou pravděpodobností již od 25. 10. 2007, pak takový závěr posudkové komise nelze zohledňovat při rozhodování o žalobě, kterou se žalobce domáhá stanovení jiné doby vzniku nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, neboť ten se vztahuje pouze ke vzniku invalidity druhého stupně.

II. Obsah kasační stížnosti

[8] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také „s. ř. s.“). Tvrdil, že závěry posudkové komise prokázaly důvodnost jeho žaloby ohledně nesprávného stanovení data vzniku invalidity, a tudíž bylo napadené rozhodnutí v tomto ohledu vadné. Městský soud však stěžovateli žalobu nesprávně pojal jako žalobu na přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a zamítl ji. Stěžovatel navíc během jednání před městským soudem předložil nález z ambulantního vyšetření ze dne 10. 5. 2015 (pozn. Nejvyššího správního soudu: stěžovatel měl zjevně na mysli ambulantní zprávu – nález ze dne 20. 5. 2015 na č. 1. 19 spisu městského soudu), kterým hodlal rozporovat závěr posudkové komise, že jeho invalidita dosahuje pouze druhého stupně. S touto zprávou se městský soud nedostatečně vypořádal, resp. ji odmítl provést s formalistickým zdůvodněním, že předmětem hodnocení není stěžovatelův zdravotní stav ke dni 14. 2. 2014 (pozn.: stěžovatel pravděpodobně minil ke dni 4. 11. 2014).

[9] Pokud městský soud uvedl, že „nemohl jít přes návrh žalobce uplatněný v žalobě“, je jeho tvrzení přinejmenším z formálního hlediska nepravdivé, neboť stěžovatel petitem žaloby žádal zrušení napadeného rozhodnutí, nikoli přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Nadto soud podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. přezkoumává v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí, takže měl městský soud přezkoumat výrok napadeného rozhodnutí ve znění: „Námítky se zamítají a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. x ze dne 11. 7. 2014 se potvrzuje“, který o stupni invalidity nehovoří.

[10] Z obsahového hlediska považoval stěžovatel závěr žalované o invaliditě třetího stupně za správný a očekával, že posudková komise dospěje k tomu, že stěžovatelova invalidita, která u něj vznikla dávno před 10. 2. 2014, byla rovněž třetího stupně. Proto stěžovatel závěr žalované o invaliditě třetího stupně nenapadal. To však není důvodem pro dezinterpretování stěžovatelovy žaloby a pro její nepřiměřené zúžení. Stěžovateli žalobu nebylo možno pokládat za žalobu na přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Jednalo se o žalobu na zrušení nezákonného rozhodnutí, stěžovateli přitom nebylo zřejmé, jakou jinou žalobu by měl v situaci, kdy by se domáhal pouze opravy data vzniku invalidity, podat.

[11] Stěžovatel též podotkl, že správní rozhodnutí musí být v souladu se zákonem, a pokud není, pak je ho třeba zrušit dle § 78 odst. 1 soudního řádu správního. Měl za to, že ve správním soudnictví postačuje napadnout správní rozhodnutí jako nesprávné a navrhnout jeho zrušení, aniž by žalobce musel přesně formulovat, jak měl správní orgán rozhodnout. Městský soud měl zrušit napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 s. ř. s. z úřední povinnosti, neboť úvahy žalované vedoucí k určení data vzniku invalidity byly nepřezkoumatelné a v rozporu s judikaturou.

[12] Právní úvahu městského soudu ústící v závěr, že se stěžovatel žalobou domáhal přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, považoval stěžovatel za nepřiměřeně formalistickou. Logika městského soudu totiž vede k tomu, že i stěžovatelovu žádost o přiznání invalidního důchodu ve správním řízení je nutno považovat za žádost o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího (a žádného jiného) stupně. Z úvahy městského soudu lze dovodit, že občan musí předem vědět, o jaký stupeň invalidního důchodu přesně žádá, a uvést jej ve své žádosti. V případě, že by stupeň své invalidity neodhadl, byla by jeho žádost zamítnuta a musel by podat novou žádost. Přestože napadené rozhodnutí bylo dle posudkové komise vadné v obou základních parametrech (tj. stupeň invalidity a datum jejího vzniku), městský soud díky svému formalistickému přístupu žalobu zamítl a nesprávné rozhodnutí potvrdil.

[13] Stěžovatel dodal, že posudek ze dne 25. 3. 2015 nesplňoval kritéria srozumitelnosti, úplnosti a přesvědčivosti, neboť změna diagnózy z behaviorální poruchy na afektivní poruchu nebyla dostatečně zdůvodněna – jednalo se o pouhé konstatování, kdy jediným zohledněným faktem byl výčet hodnot BMI indexu, který je však sporný.

[14] Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[16] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[17] Správní soudnictví je vystavěno na zásadě dispoziční, řízení před správními soudy se proto zahajuje výlučně na základě návrhu (§ 5 s. ř. s.). Mezi obligatorní náležitosti žaloby proti rozhodnutí správního orgánu patří mimo jiné označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá [§ 71 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] a uvedení alespoň jednoho žalobního bodu, z něhož je patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky za nezákonné či nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Označením napadených výroků správního rozhodnutí žalobce vymezuje rozsah žaloby a současně to, v jakém rámci se bude soudní přezkum uskutečňovat. Žalobní body pak určují obsah soudního přezkumu, tj. jaké skutkové a právní otázky má soud posuzovat z hlediska žalobcem tvrzené nezákonnosti či nicotnosti správního rozhodnutí. Soud je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu zásadně oprávněn přezkoumávat napadené výroky správního rozhodnutí jen v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Od žalobce se tak žádá procesní odpovědnost. Není naprosto namístě, aby soud za žalobce domýšlel další argumenty a vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by totiž přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

pokračování

[18] Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že ve správním soudnictví postačuje pouze napadnout rozhodnutí správního orgánu jako nesprávné a navrhnout jeho zrušení, aniž by žalobce musel přesně specifikovat, jak mělo být o jeho věci správním orgánem rozhodnuto. Co však v žalobě nesmí chybět, jsou žalobní body, resp. uvedení alespoň jednoho důvodu, pro který má být rozhodnutí správního orgánu pro nezákonnost nebo vady řízení zrušeno. Soudní přezkum totiž není a nemůže být všeobecnou kontrolou zákonnosti postupu a rozhodování správních orgánů (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Pro rozhodování správního soudu jsou tudíž klíčovými jak žalobní návrh (petit), tak žalobní body (konkrétní námítky), neboť ty předurčují rozsah přezkumné činnosti soudu a obsah rozsudku (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 – 60, nebo ze dne 13. 10. 2015, č. j. 2 Ads 151/2015 – 27). Městský soud v napadeném rozsudku uvedl, že „nemůže jít nad rámec uplatněné žaloby“, což vnímáno v kontextu celého odůvodnění vyjadřuje jeho přesvědčení o striktní vázanosti žalobními body, a nikoli návrhem žalobce určujícím rozsah napadení správního aktu, jak to chápal stěžovatel. Nelze tedy říci, že by soud v rozporu se žalobním petitem rozsah přezkumu vymezený v žalobě zúžil, jak namítá stěžovatel. Výsledek, proti němuž stěžovatel v kasační stížnosti brojí, je založen na přesvědčení městského soudu, že nemůže uspět žaloba tvrdící, že ke vzniku invalidity třetího stupně došlo dříve, než říká napadené rozhodnutí, pokud z důkazu opatřeného soudem plyne, že stěžovatel je invalidní ve druhém stupni, byť je počátek tohoto stavu určen dřívějším datem, než jaké deklarovala žalovaná. Městský soud měl tedy za to, že mu aplikace dispoziční zásady brání zrušit napadené rozhodnutí, neboť ji chápe tak, že podklady, jež si pro své rozhodnutí opatřil, nemohou odůvodnit závěr, že se stěžovatel stal invalidním ve třetím stupni dříve, než uvádí napadené rozhodnutí žalované (k tomu podrobně dále).

[19] Stěžovatel nicméně správně nastínil, že soudní řád správní zná i zrušení správního rozhodnutí z moci úřední, tedy bez ohledu na meze vytyčené žalobou. Výslovnou výjimku z dispoziční zásady obsahuje soudní řád správní jen v § 76 odst. 2, podle něhož soud vysloví i bez návrhu nicotnost rozhodnutí. Naproti tomu k vadám rozhodnutí podle § 76 odst. 1 s. ř. s. (na který stěžovatel ve své kasační stížnosti poukazoval) nepřihlíží soud z moci úřední vždy, neboť tak uvedené ustanovení nestanovuje. Judikatura Nejvyššího správního soudu ale dovodila, že i pokud žalobní námítky nesměřují proti vadám podřaditelným pod § 76 odst. 1 s. ř. s., může soud napadené správní rozhodnutí pro takové vady zrušit, avšak pouze brání-li přezkumu rozhodnutí v mezích žalobních bodů, jinak by dispoziční zásada ztrácela smysl. Zrušení bez ohledu na žalobní námítky je v těchto případech pouhým důsledkem toho, že vady jsou tak závažného charakteru, že vylučují jiný postup a rozhodnutí soudu (viz již zmiňované usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 Azs 79/2009 – 84).

[20] K posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu pojištěnce Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, že jde o věc medicínskou, k níž soudy nemají potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Stěžejním důkazem v přezkumném soudním řízení, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, je proto odborný lékařský posudek vypracovaný posudkovou komisí pro účely takového řízení, v němž se hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, ale také se v něm zaujímají závěry o invaliditě a jejím vzniku. Soud sám zpravidla zkoumá pouze úplnost a přesvědčivost tohoto posudku a jeho další náležitosti. Pokud posudek splňuje všechny tyto parametry, soud jeho odborné závěry přejímá (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 61/2012 – 15, nebo ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013 – 43).

[21] V nyní souzené věci postupoval městský soud správně potud, pokud požádal posudkovou komisi o vypracování odborného lékařského posudku, kterým byl zhodnocen zdravotní stav stěžovatele, neboť podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“), *Ministerstvo práce a sociálních věcí posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.*

[22] Posudková komise si před vlastním vyhotovením posudku vyžádala úplnou zdravotní dokumentaci stěžovatele od MUDr. H., dětské psychiatricky, a MUDr. Š., praktické lékařky, doplňující komplexní psychologické vyšetření a dne 4. 3. 2015 (při jednání) ho nechala absolvovat vyšetření odbornou psychiatrickou MUDr. D. (viz odůvodnění posudku ze dne 25. 3. 2015, založeného ve spise městského soudu i správním spise). Převážná část lékařských zpráv, z nichž posudková komise vycházela, byla nicméně shodná s těmi, které měla k dispozici lékařka, jež vypracovala posudek o invaliditě pro účely námitkového řízení vedeného žalovanou (a to včetně zprávy z klinické psychologie, na základě které posudková komise stanovila datum vzniku invalidity). Posudková komise určila, že stěžovatel byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidním ve druhém stupni, neboť jeho pracovní schopnost byla snížena celkem o 55 %. Vznik invalidity druhého stupně stanovila ke dni 25. 10. 2007, kdy byl stěžovatel vyšetřen klinickou psycholožkou. Z posudku vypracovaného posudkovou komisí tak zcela zjevně plyne, že lékaři, kteří v průběhu správního řízení vypracovali předchozí posudky o invaliditě, došli k závěrům markantně odlišným od těch, ke kterým dospěla posudková komise, když u stěžovatele zjistili invaliditu třetího stupně (oproti invaliditě druhého stupně), pokles pracovní schopnosti o 70 % (oproti 55 %) a vznik invalidity ke dni 10. 2. 2014 (oproti 25. 10. 2007).

[23] Posudek ze dne 25. 3. 2015 tedy znepokojujícím způsobem poukázal na to, že skutkový stav, který vzala žalovaná za základ napadeného rozhodnutí, se zásadně odlišoval od skutkových zjištění opatřených městským soudem. Posudek obsahuje rovněž pasáž osvětlující důvody, pro které se posudková komise odchýlila od předchozích hodnocení a zdravotní postižení stěžovatele podle vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), kvalifikovala jinak (str. 8 a 9). Přesvědčivostí posledního posudku značně přispívá to, že kromě zjištění z podkladů, jež měli k dispozici předcházející hodnotitelé zdravotního stavu stěžovatele, stavěl též na nově provedených vyšetřeních (psychologickém i psychiatrickém). Na základě provedení tohoto pro věc zásadního důkazu, jenž je nepochybně způsobilý zpochybnit předchozí posouzení zdravotního stavu stěžovatele, měl městský soud dospět k závěru, že ze skutkového stavu, jak byl zjištěn správními orgány, nelze bez dalšího vycházet, takže nezbyvá než napadené rozhodnutí zrušit. Následovat proto musí nové posouzení stěžovatelovy žádosti, při němž správní orgán mezi podklady pro nové rozhodnutí zahrne i posudek posudkové komise (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).

[24] Z toho, co bylo uvedeno výše, plyne, že v řízení před městským soudem byla naplněna základní premisa, pro kterou musí soud přihlídnout k vadám řízení podle § 76 odst. 1 s. ř. s. z úřední povinnosti, neboť zjištěné vady bránily přezkumu napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. V situaci, kdy stěžovatel podle závěrů posudkové komise nikdy nebyl invalidním pro invaliditu třetího stupně, totiž nebylo možno posoudit žalobní námitku, zda bylo datum vzniku tohoto (neexistujícího) stupně invalidity určeno správně. Městský soud tak v důsledku svého formalistického postupu, kdy se striktně držel v mezích žalobních bodů, ač byly v souzené

pokračování

věci dány důvody pro vybočení z jejich rámce, potvrdil správnost a zákonnost takového správního rozhodnutí, které nemohlo ve světle zjištění posudkové komise vůbec obstát.

[25] Protože městský soud pominul vadu řízení před správním orgánem, zatížil i své rozhodnutí vadou, jež měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší správní soud současně zrušil také napadené rozhodnutí, a proto bude v řízení o věci pokračovat žalovaná [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[26] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud podotýká, že § 88 odst. 8 zákona o organizaci sociálního zabezpečení vylučuje v námitkovém řízení aplikaci § 90 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, umožňujícího v odvolacím řízení zrušit rozhodnutí prvostupňového správního orgánu a vrátit mu věc k dalšímu rozhodnutí, a dále pro námitkové řízení vylučuje aplikaci § 90 odst. 3 správního řádu zakotvujícího zásadu zákazu reformace *in peius*. Obecně proto platí, že v námitkovém řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení lze změnit prvostupňové rozhodnutí i v neprospěch účastníka, který námitky podal.

[27] Žalovaná má v dalším řízení povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu ve spojení s § 88 odst. 8 zákona o organizaci sociálního zabezpečení), a z takto zjištěného stavu vyvodit odpovídající právní důsledky.

[28] Nejvyšší správní soud nikterak nepochybuje skutečnost, že stěžovatel trpí zdravotními potížemi, se kterými jsou spojena velká omezení a obtíže v jeho každodenním životě. Tento závěr Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá ze zjištění posudkové komise i posudků o invaliditě ze dnů 23. 6. 2014 a 15. 10. 2014. Byť se výrazně rozcházejí zejména v určení rozhodujícího zdravotního postižení, stupně invalidity a data jejího vzniku, jsou zajedno v názoru, že se v případě stěžovatele jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, což je ve smyslu § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, *zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významně pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok*. Je však namístě dodat, že stěžovatel musí počítat i s tím, že žalovaná v dalším řízení může dospět k názoru shodnému se závěry posudkové komise, a totiž tomu, že zdravotní stav stěžovatele není při objektivním posouzení takové povahy, aby v danou chvíli a za daných zákonných podmínek odůvodnil přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, o nějž usiloval k dřívějšímu datu, nýbrž „jen“ pro invaliditu druhého stupně. Rozhodnutí žalované nicméně musí být založeno na odborném lékařském posudku, který dostojí požadavkům úplnosti, přesvědčivosti a jednoznačnosti, a to zejména co do stanovení data vzniku invalidity a jejího stupně vyplývajícího z míry poklesu pracovní schopnosti. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud poznamenává, že nemá k dispozici úplnou zdravotní dokumentaci stěžovatele, a tudíž nemůže posoudit, zda hodnoty BMI indexu, na nichž posudková komise zčásti založila kvalifikaci zdravotního postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele, odpovídají hodnotám vyplývajícím z příslušné dokumentace. Bude tedy na žalované, aby se pečlivě vyrovnala s námitkami stěžovatele, že posudek ze dne 25. 3. 2015 nevyhovuje požadavkům na něj kladeným právními předpisy a judikaturou správních soudů, a aby si v případě, že taková potřeba vyvstane, vyžádala posudek nový, který takovým požadavkům vyhoví.

[29] Ke stěžovatelově námitce, že se městský soud dostatečně nevyřídil s navrhaným důkazem - lékařskou zprávou, kterou stěžovatel předložil během jednání před městským soudem, Nejvyšší správní soud pro úplnost podotýká, že je na úvaze soudu, který z navržených důkazů

provede a který nikoli. To ho však nezabavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považoval provedení navrhovaného důkazu za nadbytečné (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 2 Afs 105/2006 – 90). Stěžovatel předložil městskému soudu během jednání ambulantní zprávu ze dne 20. 5. 2015 MUDr. S. Š., lékaře Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, ambulance pro poruchy výživy a metabolismu (č. l. 19 spisu městského soudu), touto zprávou nebyl proveden důkaz a městský soud výslovně neuvedl proč. Z odůvodnění napadeného rozsudku (strana 3 nahoře) však lze dovodit, že městský soud měl za to, že navrhovaný důkaz nesouvisí s předmětem řízení (srov. konstatování, že zdravotní stav se posuzuje ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tedy ke dni 4. 11. 2014, s dodatkem, že změnu zdravotního stavu po tomto datu nelze zohlednit). Vhodnější by jistě bylo, kdyby se městský soud s tímto důkazním návrhem vypořádal přímo, avšak v kontextu s výše popsaným pochybením, jež je nosným důvodem pro zrušení napadeného rozsudku, jde o vadu marginální.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek zrušil (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Protože již v řízení před městským soudem byly dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že za použití § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i je a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.]. Tento názor lze shrnout tak, že v průběhu řízení před městským soudem vyšlo najevo, že skutkový stav, který vzala žalovaná za základ napadeného rozhodnutí, byl zjištěn nesprávně. Žalovaná má proto povinnost opětovně posoudit žádost stěžovatele o přiznání invalidního důchodu, a to na základě řádně zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[31] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, a proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Vzhledem k tomu, že stěžovatel se žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí, je nutno považovat ho za úspěšného účastníka. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V nyní posuzované věci byly provedeny čtyři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto úkony spadá převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu] a podání žaloby ze dne 29. 12. 2014 jakožto písemného podání ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], jež učinil zástupce stěžovatele v řízení před městským soudem. Ve věci se konalo před městským soudem dne 27. 5. 2015 jednání [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu], jehož se zástupce stěžovatele zúčastnil, přičemž celková doba jednání nepřesáhla dvě hodiny. V rámci řízení o kasační stížnosti přiznal Nejvyšší správní soud stěžovateli náhradu nákladů řízení za jeden úkon ve věci samé – kasační stížnost ze dne 13. 7. 2015 včetně doplnění ze dne 2. 10. 2015 [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon přísluší částka 1000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů činí podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Celkem tak náklady řízení činí 5200 Kč (čtyřikrát 1300 Kč). Protože zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku 1092 Kč, kterou je povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb.,

pokračování

o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celkovou částku nákladů řízení ve výši 6292 Kč je žalovaná povinna zaplatit stěžovateli v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Poučení : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. prosince 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu